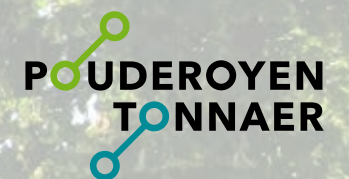

**POUDEROYEN
TONNAER**

Landschapsplan

Landschapsplan Winterswijkseweg 64 Vragender - november 2020

Landschapsplan
Landschapsplan Winterswijkseweg 64 Vragender

Project P202912

november 2020

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4	7. Aanleg en beheer	28
1.1. Aanleiding	4	7.1. Groen beukenhaag	28
1.2. Planlocatie	4	7.2. Walnoten en gemengde bosjes met bomen	
		eerste en tweede grootte	28
2. Analyse	6	7.3. Bijzaaien weidebloemen in weide	28
2.1. Historie	6		
2.2. Geomorfologie en bodem	8		
2.3. Landschap	8		
3. Beleid	10		
3.1. Provincie	10		
3.2. Gemeente	14		
4. Planconcept	18		
5. Landschappelijke inpassing	20		
5.1. Overgang naar de es	20		
5.2. Bebouwingensemble	20		
5.3. De toerit	20		
5.4. Hagen rond het boeren erf	20		
5.5. Bomen op het erf	20		
5.6. De bloemrijke weide	22		
5.7. De erfrand	22		
6. Natuurwaarden	24		
6.1. Notenbomen, hakhoutbosjes en lindes	24		
6.2. Hagen	24		
6.3. Bloemrijke weiden	26		

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

In het buitengebied van de gemeente Oost Gelre is een transitie gaande waarbij op (voormalige) agrarische bedrijfslocaties een functieverandering wordt ingezet. Dit vaak in combinatie met sloop en soms nieuwbouw. Één van de locaties, waar behoefte is aan een dergelijke transitie, is Winterswijkseweg 64, gelegen oostelijk van de kern Vragender. Hier is het wenselijk om een deel van de bestaande bebouwing te hergebruiken voor wonen, een groot deel van de bebouwing, inclusief bestaande woning, te slopen en een nieuwe woning bij te bouwen. De gemeente heeft onder enkele voorwaarden in principe ingestemd met deze ontwikkeling.

Een voorwaarde daarbij is dat de ontwikkeling wordt gerealiseerd binnen een goede landschappelijke inpassing. In voorliggend plan is de landschappelijke inpassing van de locatie nader toegelicht, gebaseerd op een analyse van de gebieds- en locatiekenmerken.

1.2. Planlocatie

De planlocatie is gelegen aan de Winterswijkseweg 64, in het buitengebied nabij Vragender. Vragender ligt in het zuidoostelijke deel van de gemeente. Centraal in het gebied tussen de Vragenderbeek en Weijenborgsbeek, ligt de oude Vragender Es met in een krans daaromheen de boerderijen en hoog, midden op de es de nog relatief jonge dorpskern. De planlocatie maakt deel uit van Vragender Beoosten, een historische bebouwingsstructuur die een deel van de krans rond de open es vormt.

Ligging planlocatie (luchtfoto Plannenviewer Provincie Gelderland).

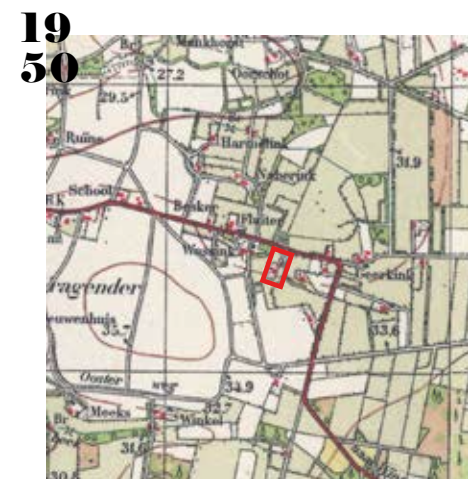
2. Analyse

2.1. Historie

Als aangegeven in de inleiding, vormt de planlocatie onderdeel van een historische bebouwingsstructuur. De bebouwingsconcentraties aan de westzijde van de Vragender Es werden aangeduid als Vragender-Bewesten, die aan de oostzijde als Vragender-Beoosten. Het plangebied vormt de overgang van een kampenstructuur (planlocatie en de zone oostelijk en noordelijk daarvan) naar een essenstructuren (zuidwestelijk) in het landschap. De essen zijn gevormd door eeuwenlange bemesting met plaggen, waardoor deze hoger in het landschap liggen. Ook de hedendaags nog zichtbare open structuur is historisch verklaarbaar.

Vanaf 1950 is het kampenlandschap verder ontgonnen. Op de huidige topografische kaart is te zien dat de kleine kavelstructuren ten noorden en oosten van de planlocatie verdwenen zijn na ruilverkaveling. Veel groenstructuren zijn hierdoor verdwenen. Vervolgens is in de periode 1975-2000 de schaalvergroting in het landschap verder doorgezet en zijn agrarische bedrijfslocaties in omvang toegenomen. De meeste bospercelen, singels, houtwallen en boomgaarden zijn verdwenen door de schaalvergroting in de landbouw.

Binnen het plangebied is de bebouwing op het erf ook gefaseerd toegenomen. In beginsel is de boerderij vergroot. De kern van de boerderij, het te behouden woonhuis, is aan beide zijden uitgebreid met stalruimtes en schuren. De vrijstaande woning voor de boerderij is van relatief recente datum en kent geen historische waarde. Binnen het plangebied is geen historisch waardevolle beplanting aanwezig. Een eik aan de rand van het plangebied en aan de andere kant een singel, zijn wel relictten met een historische waarde, die in het kader van dit landschapsplan behouden kunne blijven.

2.2. Geomorfologie en bodem

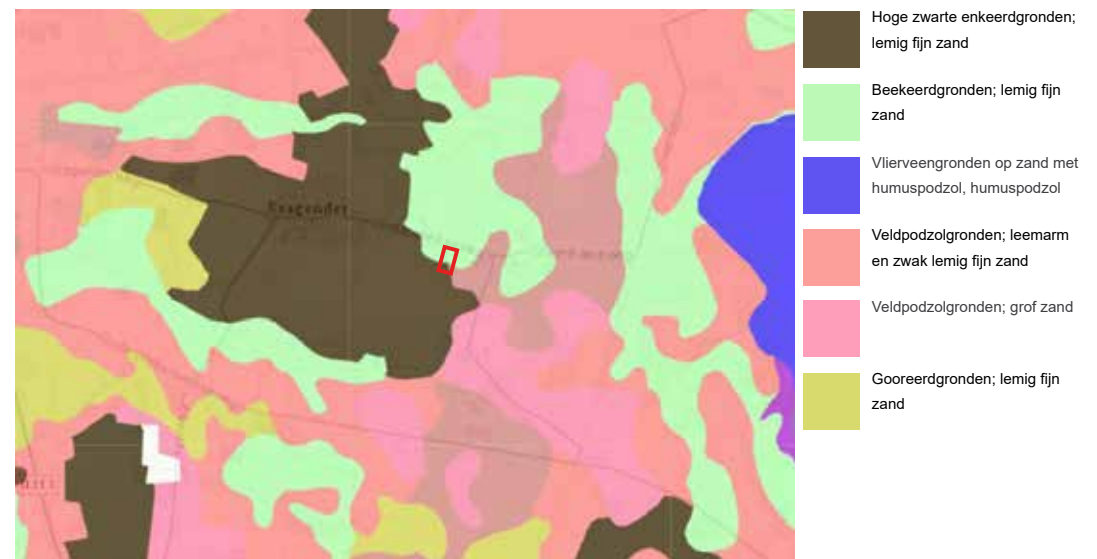
Het gebied ligt op het Oost-Nederlands Plateau en is onderdeel van het licht golvende Achterhoekse dekzandlandschap. Van oorsprong bestaat dit landschap uit een afwisseling van laagten die afhankelijk van de waterkwaliteit venen, goren of broeken worden genoemd, en de hoger gelegen velden. De planlocatie, onderdeel van een oudere nederzettingsstructuur, ligt op zo'n hoger (bewoonbaar) deel.

De planlocatie ligt aan de rand van een escomplex. De hoge enkeerdgronden van dit escomplex duiden op intensief bewerkte gronden voor de landbouw. Hier hebben zich door het gebruik van plaggen voedselrijke verhogingen in het landschap gevormd; de essen. Aan de rand van de essen liggen de goor- en beekeerdgronden. Daarop is de enclave Vragender Beoosten ontstaan. Deze gronden zijn arme zandgronden met een bovenlaag van humusrijke grond.

2.3. Landschap

Het Achterhoekse landschap wordt gekenmerkt door coulissen met opgaand groen zoals bossages, houtwallen en singels met daartussen kleine kampen en essencomplexen. Naast dit oude landschap kent de Achterhoek ook jongere landschappen welke pas later in gebruik zijn genomen. Dit zijn de droge zanderige gronden en de natte gronden.

De planlocatie ligt op de overgang van de boerenenclave Vragender Beoosten naar het open akkercomplex van de Vragender es. Deze overgang zal in het landschapsplan als uitgangspunt worden genomen voor de te versterken landschapskarakteristieken: een herkenbaar (boeren) erf met een compact cluster van bebouwing en door beplanting omgeven erf binnen het cluster, met te behouden doorzichten en een open landschapszijde aan de zuidzijde, waar de bolle es tot aan het plangebied reikt. Binnen het erf wordt de bebouwing gesitueerd volgens de inrichtingsprincipes van boerenerven in het kampenlandschap, volgend uit het gemeentelijk beleid.

Bodem kaart (Bron: PDOK viewer)

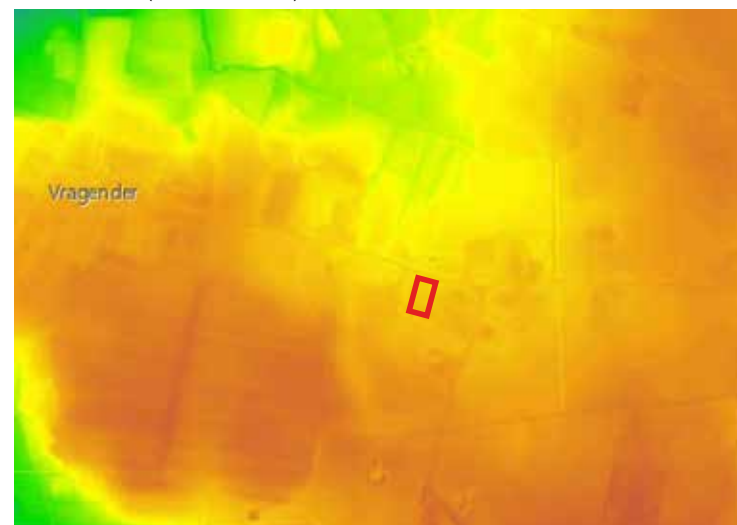
Landschap (Bron: arcgis.nl)

Water (Bron: arcgis.nl)

AHN kaart (Bron: ahn viewer)

3. Beleid

3.1. Provincie

De Omgevingsverordening Gelderland is door Provinciale Staten op 24 september 2014 vastgesteld ter vervanging van de Ruimtelijke Verordening Gelderland en op 18 oktober 2014 in werking getreden. De Omgevingsverordening is voor het laatst geactualiseerd in december 2018. Voorliggende ontwikkeling zal moeten voldoen aan de regels in de Omgevingsverordening.

Landschap en natuur

Het plangebied maakt geen deel uit van de Groene Ontwikkelzone (GO) of het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Op basis van artikel 2.56 (ontwikkeling in Nationaal landschap) dient een bestemmingsplan voor gronden binnen een Nationaal landschap maar buiten de Groene ontwikkelingszone, het Gelders natuurnetwerk en de Nieuwe Hollandse Waterlinie, ten opzichte van het op 17 oktober 2014 geldende bestemmingsplan alleen bestemmingen mogelijk te maken die de kernkwaliteiten van een Nationaal Landschap, bedoeld in bijlage 6 Kernkwaliteiten Nationale Landschappen, niet aantasten.

Het plangebied ligt in het Gelders Nationaal Landschap Winterswijk. Binnen de provinciaal beschermde landschappen zijn de kernkwaliteiten nader gebiedsgericht uitgewerkt. De toetsing van deze kernkwaliteiten zijn hierna uitgewerkt en in cursief van een reactie voorzien.

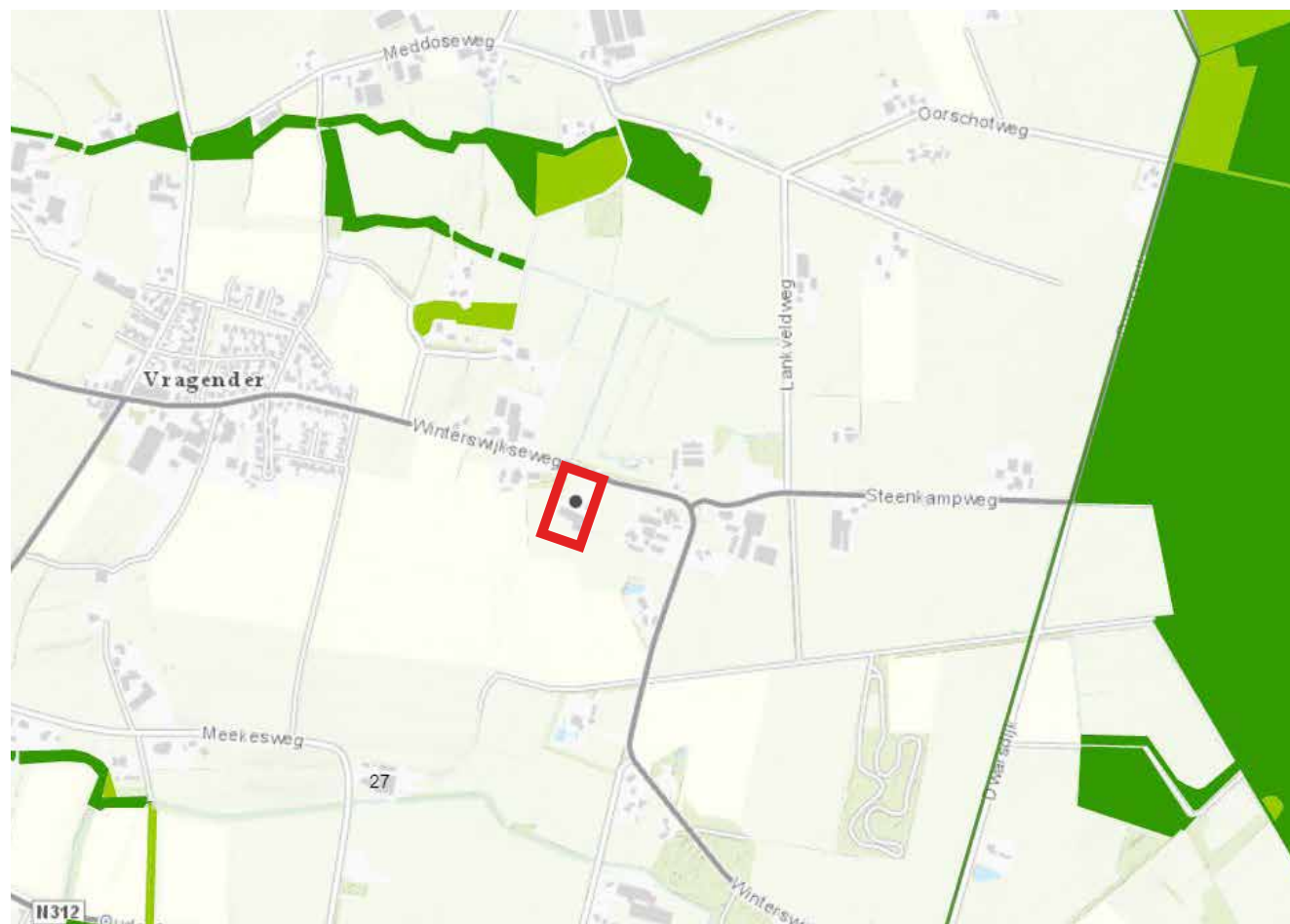
Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Winterswijk

Kleinschalig, organisch gegroeid halfopen landschap met afwisseling van bosjes, houtwallen, landbouwgrond, lanen, beken, boerderijen; oostelijke helft kleinschaliger dan westelijke helft

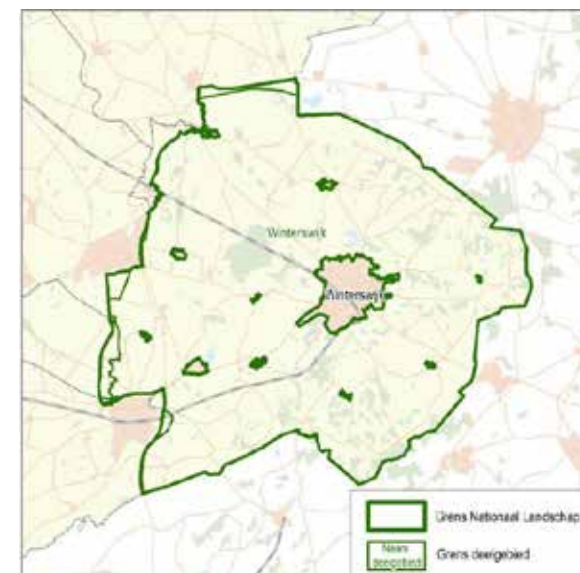
- De kleinschaligheid is deels te herleiden tot de kleinschalige geologie en geomorfologie van het Oost-Nederlands Plateau, die sterk afwijkt van het aanliggende dekzandlandschap: met heel karakteristieke structuren van kleine ingesneden beken op korte afstand van elkaar.
- In de westelijke helft komt tussen de plateaurand Aalten-Groenlo en Winterswijk een komvormige laagte voor waar een afwijkend landschap is ontstaan op voormalig broek en veen. Dit jongere landschap is eveneens kleinschalig maar kent niet de afwisseling met beken, oude bouwlanden en hoeven. Dezelfde soort jongere landschappen komt voor aan de noordkant (o.a. Meddosche Veld en Masterveld)
- De kleinschaligheid en verweving hangt ook samen met het voorkomen van vele kleine landgoederen met een grote afwisseling van natuur, landbouwgrond, bos en kleine beplantingselementen.
- Grondgebonden landbouw op economische basis draagt bij aan een landschap dat door eigenaren, gebruikers, bewoners en toeristen als 'levend' wordt ervaren.

Door in het landschapsplan de agrarische signatuur te behouden (een boerenerf met kenmerken van het kampenlandschap in een agrarisch cultuurlandschap), wordt aan deze kernkwaliteit invulling gegeven. Bovendien wordt de kleinschaligheid en het individuele karakter van het erf benadrukt, in contrast met de aanliggende open es.

Natuurnetwerk kaart (Bron: viewer provincie Gelderland)

- Gelders natuurnetwerk
- Groene ontwikkelingszone

Rijk aan microreliëf (steilranden, essen en eenmansessen), een duidelijke terrasrand (westzijde).

- De terrasrand ligt tussen Aalten en Groenlo. Boven op de rand komen grote open escomplexen voor: tussen Aalten en Barlo en bij Vragender, en verspreid talloze kleinere essen; het patroon is grillig met veel gebogen wegen en esranden. Op de terrasrand komen ook jonge ontginningen met rechthoekige patronen voor, zoals Schaarsheide en Vragenderveld, met heel andere patroonkenmerken. De hoge ligging nodigde in het verleden militaire activiteit uit waarvan de Besselinkschans bij Lievelede en de vestigingsstad Groenlo met zijn circumvallatie uit de tachtigjarige oorlog nog herinnert.
- Essen, eenmansessen met steilranden komen overal in het gebied voor behalve in de jongere ontginningen.

Steilranden zijn op en direct rond de planlocatie niet aanwezig. Wel is (het zicht op) de bolle akker (escomplex) van waarde. Dit zicht wordt behouden en het maaiveldbeloop zal in het kader van het landschapsplan buiten het boeren erf ongewijzigd blijven.

Meanderende beken in smalle dalen als doorgaande structuren, met natuurlijke begroeiing (elzen en essen) in halfopen landschap.

Niet van toepassing.

Fraaie, open essen (opvallend groot op de plateaurand van Aalten tot Groenlo) en bijzondere broekgebieden.

- Voor de essen zie ook boven bij 'rijk aan microreliëf'. Binnen de begrenzing van de open escomplexen komen gebiedjes voor die geen oude open bouwlanden zijn, maar bijvoorbeeld overgangen naar beekdalen, kleine beekdalen, bosjes. Deze gebiedjes zijn toleranter voor toevoegingen als opgaande beplanting.
- Bijzondere broek- en veengebieden zijn het Korenburgerveen en omgeving en het Wooldsche Veen, die getuigen van kleinschalige turfwinning.
- Historische nederzettingsspatroon vervlochten in het landschap: oude boerderijplaatsen (zoals scholtenhoeven), vele gehuchten en grotere nederzettingen
- De enige grote nederzetting in het gebied zelf is Winterswijk, dat als een spin in een web van wegen zit. Aan de westrand van het gebied en het plateau liggen Groenlo, Lichtenvoorde en Aalten.
- De vele gehuchten liggen verspreid in het land, de meeste bestaan uit oude en jongere gebouwen, van oorsprong veelal hoeven, in een karakteristieke losse structuur gegroepeerd bij of rond essen en esjes en in veel gevallen aan een beek. De escomplexen die op de kaart zijn weergegeven, liggen alle bij zulke gehuchten: onder meer Vragender, Barlo, Meddo, Huppel, Kotten, Miste en Corle. De verspreid gelegen oude boerderijen hebben veelal een bijbehorende eenmanses.

In het landschapsplan wordt de karakteristiek van enerzijds een boeren erf behorende tot een historische nederzetting in het kampenlandschap en anderzijds de randligging aan de es benut voor de landschappelijke inpassing en versterkt, zodat de landschapsgradiënt zowel vanuit het erf als vanuit de Winterswijkseweg beleefbaar wordt en blijft.

Aan de provinciale voorwaarden, dat het initiatief (ja-mits) is toegestaan op voorwaarde dat de kernkwaliteiten behouden blijven of versterkt worden, wordt aldus voldaan.

3.2. Gemeente

Landschapsontwikkelingsplan 'Groen licht voor het landschap'

De gemeente heeft in haar Landschapsontwikkelingsplan (LOP) 'Groen licht voor het landschap' een oproep aan de bewoners en bestuurders in Oost Gelre gedaan om open te staan voor de ontwikkelingen die op de streek afkomen en zich al aftekenen. Geef de nieuwe plannen en initiatieven dan wel zo vorm dat ze bijdragen aan een positieve ontwikkeling van het, veelal agrarisch, cultuurlandschap waar de mensen in Oost Gelre terecht trots op zijn. Steeds weer geven de inwoners van het gebied aan dat ze dat typisch Achterhoekse agrarisch cultuurlandschap willen behouden. In dit LOP is daarom voortdurend rekening gehouden met de landbouwbedrijven die ook in de toekomst dit landschap moeten kunnen blijven beheren. De oplossing die met dit LOP wordt aangedragen is ontwikkelingsgericht.

De planlocatie maakt deel uit van het gebied 'Op het plateau: Vragender, dorp, es, beekdalen en hoogveen op het plateau'. De grote Vragender Es is een fenomeen. Vanouds was deze es als een echte es in gebruik als bouwland. Tegenwoordig is hij overwegend in gebruik als gras- en maïsland. Bovendien is het dorp voor een deel op de es uitgebreid. Aan de noordrand van het dorp staat een ruïne van een oude kapel die de bolle ligging van de es fraai markeert. Gebleven zijn de openheid, de bolle ligging en de beplantingen van eikensingels en –bosjes om de es. Ook zijn nog bijzonder gave steilranden en holle wegen te vinden. Om de es ligt een krans van oude boerenerven, verbonden door slingerende wegen. In het oosten ligt een smalle strook ontginningen met daarachter het Vragenderveen. In het noorden aan de zuidkant van de es hebben

de Vragender respectievelijk Weijenborgse Beek hun bovenlopen. Vooral naar het westen zijn deze als zogeheten 'laagland-beken' ingeplant.

Langs deze beken ligt nog een reeks erven. Dat deel van het landschap wordt vaak tot het kampenlandschap gerekend. Echter, het geheel van es, beekdalen en erven inclusief de overgang naar de ontginning, kan ook als geheel tot esdorpenlandschap gerekend worden. Veel wegen op en om de es zijn onverhard.

Het LOP bevat voor deze omgeving de volgende na te streven functionele karakteristiek:

- Weidebouw en bouwland op de es.
- Om de es een gordel van kleinschalige afwisseling van wonen, landbouw, recreatie- en andere bedrijvigheid, daaromheen een overgang naar de agrarisch gebruikte ontginningen.

Stuwende krachten:

- Agrarische bedrijven.
- Mensen uit het dorp, maar ook bewoners van de krans om de es.
- Routegebonden recreatie vanuit Lichtenvoorde.
- Verblijfsrecreatie.
- Verbrede landbouw.
- Nationaal Landschap Winterswijk.
- Archeologie en cultuurhistorie.

Te beschermen en op te poetsen parels:

- Het ensemble van afwisseling van dorp, es, beekdalen, veld en veen.
- Karakteristieke solitaire bomen.
- De molen en de ruïne van de kapel, hollen wegen, leemkuilen en grintgroeven.
- Plekken om te verpozen evt. met picknickbankjes.
- Het Vragenderveen en de Schaar.
- Typerende erfbepanting, steilranden en bepantingen.

Te stimuleren landschapselementen:

- Bestaande karakteristieke bepantingen.
- Veldpaden: zandpaden door de ontginning langs kavelranden met eiken-berkensingel erlangs.

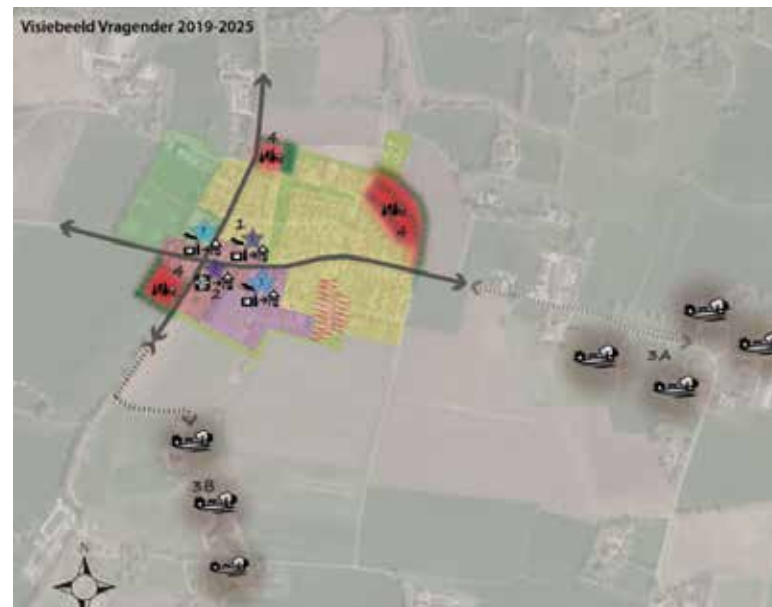
Dorpsplan en Ruimtelijke Visie Vragender (2000)

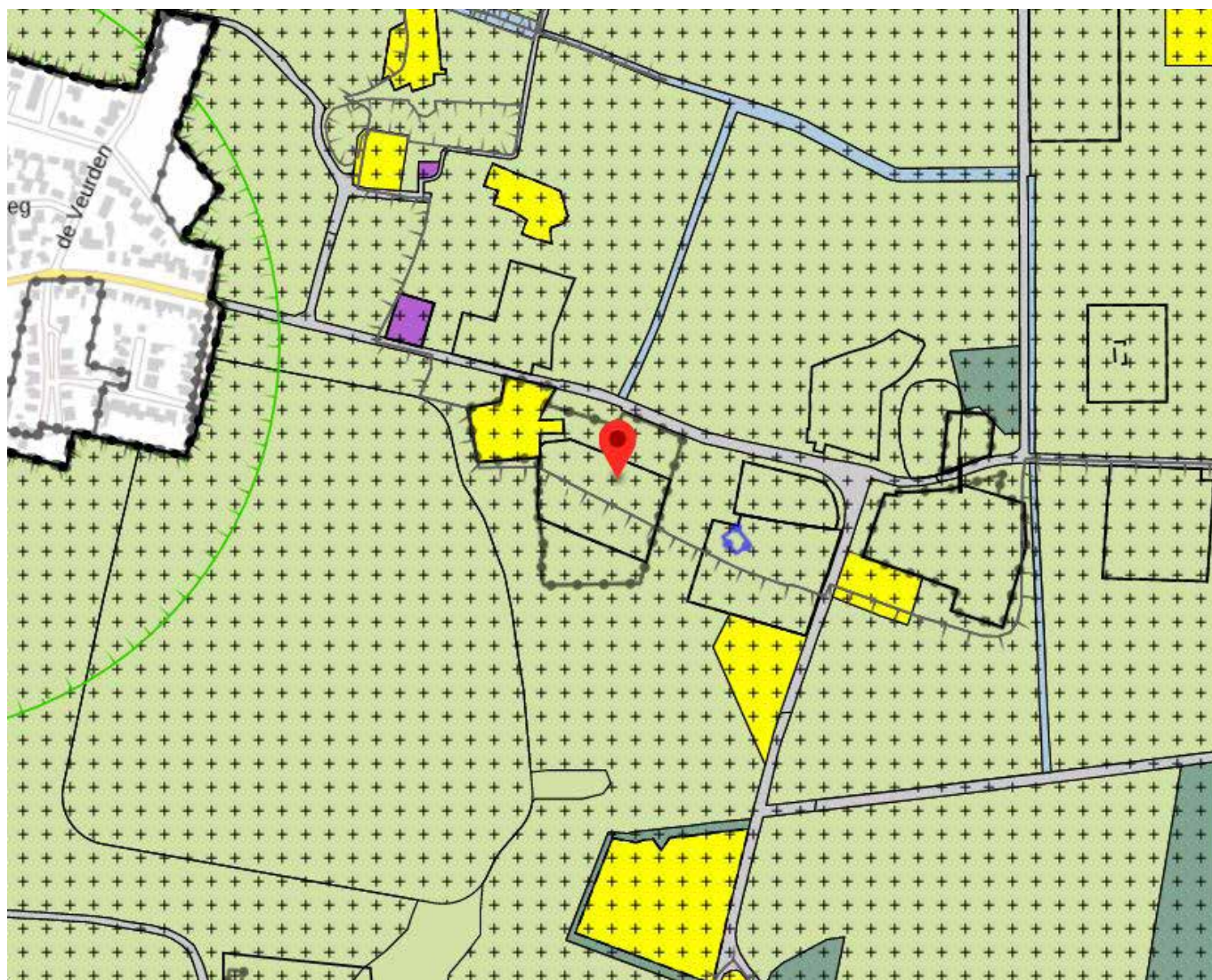
In 1999-2000 heeft de Vereniging kleine kernen Achterhoek/Liemers het project Dorpsplan Vragender uitgevoerd in het kader van de actie Dorpen met Visie. Het Dorpsplan is vooral gericht op leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit. Vragender komt uit het Dorpsplan naar voren als een tamelijk hechte dorpsgemeenschap met een bloeiend verenigingsleven. Een van de doelstelling van het plan is dan ook het bijeenhouden van bewoners, ook jongeren en ouderen. Daarvoor zijn voorzieningen en geschikte woningen nodig. Daarnaast streeft het plan naar behoud van dorpseigen bedrijvigheid, waaronder agrarische bedrijven. Ruimtelijke visie Vragender is een uitwerking van de ruimtelijke aspecten van de leefbaarheid. Deze spreekt van de volgende voor dit landschapsplan relevante aandachtspunten:

- Behoud open karakter van de es en verdichting van de 'krans';
- Behoud en versterken bestaande hoogteverschillen;
- Versterken plateaurand: geen beplanting haaks op de rand;
- Oude paden weer toegankelijk maken, paden langs de beken aanleggen en een viertal kuierroutes ontwikkelen;
- Visueel streven naar een zachte, beplante dorpsrand, een open tussengebied en weer een beplante krans.

Update Woonvisie kleine kernen

In de woonvisie voor de kern Vragender is als eerste strategie genoemd 'Onderzoek vrijkomende inbreidingslocaties aan/bij Winterwijkseweg (1 jaar)'. Onderhavig initiatief geeft invulling aan één van de daartoe geschikte locaties, waarbij ruimte wordt geboden aan twee burgerwoningen, waarvan één in de bestaande boerderij en een tweede in de vorm van een nieuwe schuurwoning bij de boerderij. Daarmee wordt invulling gegeven aan zowel het woonbeleid als aan de wens om de karakteristieken van het Vragender buitengebied te behouden en herstellen.

- Enkelbestemming
Agrarisch met waarden landschapswaarden
- Enkelbestemming
Wonen
- Enkelbestemming
Bedrijf
- Enkelbestemming
Natuur
- Bouwvlak

Consolidatieplan Buitengebied Oost Gelre 2018
bestemmingsplan
vastgesteld (2018-06-21)

4. Planconcept

De volgende uitgangspunten zijn bij het opstellen van dit landschapsplan gehanteerd:

- De kenmerken van het omringende landschap worden gerespecteerd en versterkt; met name de ligging binnen een historische bebouwde enclave op de overgang naar de open es.
- Daartoe wordt het erf compact ingericht en omsloten met hagen en boomgroepen, zodat een duidelijke positionering ontstaat in het veld.
- Door het erf compact te houden, blijven vanaf de Winterswijkseweg langs het erf op, doorzichten behouden naar de bolle es.
- De waardevolle bomen op de perceelsranden blijven behouden, danwel kunnen behouden blijven indien ze (deels) op gronden van derden staan. Het landschapsplan houdt daar afdoende rekening mee.
- De erfbouw zal door het toepassen van erfbeplanting gedeeltelijk zichtbaar en leesbaar zijn en onderdeel vormen van de ruimtelijke compositie. Vanaf de Winterswijkseweg is de logische samenhang van boerderijwoning (hoofdmoment) met schuurwoning en bijgebouwen herkenbaar als boerenerf compositie, passend in het kampen- en hoevenlandschap.
- Aanvullende landschapsbeplanting bestaat uitsluitend uit streekeigen beplanting.

Het landschapsplan is zodanig opgesteld dat door uitvoering ervan een bijdrage wordt geleverd aan:

- De landschappelijke herkenbaarheid en aantrekkelijkheid van het gebied.
- De inpassing van de nieuwe bouwwerken in het landschap.
- De kwaliteit van de lokale ecologische waarden.

Bebouwssituatie

Landschapssituatie

5. Landschappelijke inpassing

5.1. Overgang naar de es

Het plangebied ligt op de overgang van de bebouwde enclave Vragender Beoosten en de Vragender Es. In het landschapsplan wordt deze ligging ondersteund en zichtbaar gemaakt door de realisatie van een compact bebouwd erf rond de te behouden boerderijwoning. Het erf wordt landschappelijk gevormd door een tweetal dragers: de erftoegang met lindes en een door hagen en boomgroepen grotendeels omsloten erfrand. Binnen de haag en toerit met lindes is het beeld cultureel, passend bij een boerenerf. Daarbuiten liggen de dierenweiden, die in hoofdzaak open zijn en doorzicht geven naar de bolle akkers ten zuiden van de locatie.

5.2. Bebouwingsensemble

De woonboerderij vormt het hart van het erf. De erftoegang met begeleidende lindes loopt in de richting van de woonboerderij, dat het hoofdmoment vormt en het bebouwingsensemble. De woonboerderij richt zich met een voorgevel naar de toerit en met een tweede voorzijde (de leefzijde) naar de open es. De tweede woning, in de vorm van een schuurwoning, wordt noordwestelijk van de woonboerderij aan de erfrand gesitueerd, naast de erftoegang en heeft mede daardoor een ondergeschikte positie. Het leefgedeelte richt zich naar de voorzijde (Winterswijkseweg en het erf). Overige bijgebouwen worden binnen en aan de rand van het erf gesitueerd en zijn in maat, vorm en gebaar ondergeschikt aan de boerderijwoning. De bijgebouwen staan dicht bij de woningen, om zo een compact cluster te realiseren. Aan de rand van het erf is aan de zuidzijde een stal met open verbinding naar de weide voorzien voor de beweiding van het omliggende perceel en dicht bij de boerderijwoning een tweetal kleine bijgebouwen, refererend aan bijgebouwen op het boerenerf.

5.3. De toerit

De toerit wordt behouden in de huidige vorm. Daarbij blijven ook de twee rijen lindes behouden. Vanuit de bestaande ontsluiting worden op een gezamenlijk erf de twee woningen en de bijgebouwen ontsloten.

5.4. Hagen rond het boerenerf

De erfranden worden ingevuld met beukenhagen; een passende erfscheiding die zowel het agrarisch cultuurlandschap als het boerenerf karakter ondersteunt. Hagen worden alleen daar toegepast, waar ze ook landschappelijk een bijdrage leveren aan de beoogde scheiding van boerenerf en weide rond het erf. Dit is het geval aan de vanaf de Winterswijkseweg zichtbare voorzijde van het erf en tussen de twee woningen onderling en deels achter de hoofdwoning. Het boerenerf wordt voor het overige landelijk ingericht met boerenerfaanplant op het erf en 3 boomgroepen op 3 hoeken van het erf, verwijzend naar de gebiedseigen hakhoutbosjes. De inrichting binnen het erf is later in detail uit te werken door de bewoners, waarbij afdoende ruimte op eigen erf wordt ingericht met een klinkerverharding of halfverharding, waar bewoners en bezoekers op eigen erf parkeren.

5.5. Bomen op het erf

Het boerenerf heeft zowel een sierfunctie (pronktuin) als gebruiksfunctie (nutstuin). De toepassing van bomen bij het erf is daarop afgestemd. Zo blijven de lindes langs de toerit behouden, vanwege de sierwaarde en het statige karakter van de entree naar het erf. Op het erf, nabij de woningen, worden de erfranden en hoekpunten met een enkele fruitboom versterkt, gebiedseigen symbool van het nutsdeel bij het erf. Direct grenzend aan het erf worden 3 grotere boomgroepen, met bomen van eerste en tweede grootte gemengd aangeplant, als hakhoutbosjes bij het erf.

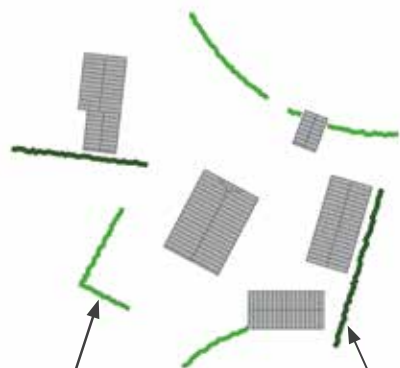
5.6. De bloemrijke weide

Het erf wordt omgeven door bloemrijke weiden, die door de bewoners zullen worden benut voor het hobbymatige gebruik als schapenweide en hooiweide. Vanwege de gewenste doorzichten naar de open es en de herkenbaarheid van het compacte boerenerf in de agrarische omgeving, worden deze weiden niet met hagen, struwelen of andere meer grootschalige of langgerekte beplantingen voorzien. Het open karakter heeft het primaat, leidend tot een mooi contrast met het van meerdere zijden zichtbare boerenerf en hakhoutbosjes. Om echter in de weiden nog schaduwplaatsen te creëren voor de dieren en het landschappelijk onderscheid te bevestigen tussen enerzijds de enclave Vragender Beoosten en anderzijds de open es, worden enkele groepen walnoten als solitaire elementen voorzien in de weides. Deze kunnen uitgroeien tot mooie boomkronen, die door opsnoeien het doorzicht geven naar de es.

5.7. De erfranden

Aan de zijde Winterswijkseweg 60-62-62A (westzijde) staat een fors uitgegroeide singel met bomen en een struweelrand aan de perceelsgrens. Tevens staat aan die zijde een markante meerstammige wilg. Deze landschapselementen kunnen behouden blijven. Er wordt daarom in dit landschapsplan ook geen nieuwe aanplant nabij die te behouden elementen voorzien.

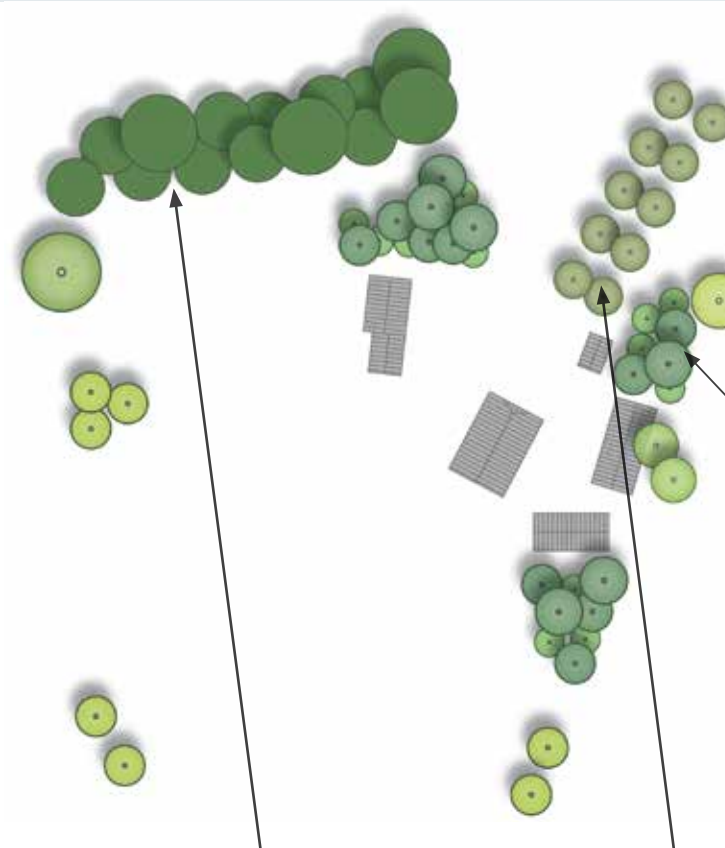
Aan de oostelijke perceelsgrens staan in het buurperceel tevens enkele te behouden bomen; een eik en enkele essen nabij het bijgebouw (3). Deze bomen zijn vanwege het bestaande agrarische gebruik reeds opgekroond. De situering van de nieuwe bebouwing houdt voldoende rekening met de kroonprojectie van deze bomen en de wortelzones, die door de planontwikkeling niet wezenlijk zullen worden aangetast. Nieuwe aanplant zal ook op voldoende afstand van die bestaande bomen worden voorzien.

Lage beukenhaag 0,80 meter
hoog

Hoge beukenhaag 2,00 meter
hoog

Eik

Clusters met bomen van 1e
en 2e grootte

Houtwal & wilg meerstammig

Lindenlaan

6. Natuurwaarden

In toenemende mate wordt een waardevol en aantrekkelijk landschap geassocieerd met een ecologisch rijk, natuurlijk gebied. Een hoogwaardige en gradiëntrijke, robuuste ecologische inrichting is daarmee onderdeel van een goede landschappelijke inrichting, naast dat dit een extra laag vormt in het ruimtegebruik. Tegelijkertijd wordt met de landschappelijke inpassing, gericht op gebiedseigen beplantingsstructuren en plantsoorten, een rijker, meer divers netwerk van groen gerealiseerd, dat als ecologisch raamwerk gebiedsversterkend is.

Zoals eerder benoemd, maakt de planlocatie en de ruimere omgeving geen deel uit van ecologisch beschermde gebieden. Wel heeft het gebied zijn eigen intrinsieke ecologische waarde, die met dit plan versterkt zal worden. De belangrijkste natuurwaarden in de ruime omgeving van het plangebied worden gevonden in wegbermen, slootkanten, bosjes en lijnvormige beplantingen. De cultuurgronden hebben door het moderne agrarische gebruik nog slechts een gering belang voor weide- en akkervogels. Vooral de erven in het gebied vormen voor vele soorten vogels van het kleinschalige agrarische cultuurlandschap een belangrijke broedplaats. Ook onderhavig erf zal daarvoor versterkt worden. Om de ecologische waarde te versterken worden de landschappelijke maatregelen zoals hiervoor beschreven tevens met de volgende ecologische doelstellingen gerealiseerd:

6.1. Notenbomen, hakhoutbosjes en lindes

Hoe klein ook; solitaire bomen en gemengde boomgroepen aan de erfrand, notenbomen in de weide en de dubbele lindenrij zijn vanuit ecologische optiek een zeer waardevolle toevoeging in het landschap. Muizen en andere kleine zoogdieren profiteren van de vruchten en de noten. Soorten als egel, konijn, haas en ree kunnen foerageren in het bloemrijke grasland in de ondergroei. Voor vleermuizen kunnen de lindenrij en de groepen hakhout – juist op deze plek samen met het bebouwde erf – een sluitstuk vormen in oriëntatielijnen in het landschap van opeenvolgende erven. Vogels vinden hier hun voedsel, schuil- en broedplaatsen. Dit geldt ook voor vele insecten, vlinders etc., waarvoor de lindes een belangrijke waardsoort zijn. Tot slot kan de combinatie van hagen met hakhoutbosjes, die vaak meer schaduwrijk en vochtig zijn dan de bezonde weide, ruimte bieden aan vocht- en schaduw minnende kruidachtigen. Te denken valt aan soorten zoals hondsdraf, vogelmuur, ridderzuring, witte klaver, pinksterbloem, scherpe boterbloem, speenkruid, veldzuring etc. Om deze groeiplaatsfactoren te versterken, kan overwogen worden het dakwater van de gebouwen af te voeren naar deze erfranden en hakhoutbosjes en daar te laten infiltreren.

6.2. Hagen

De hagen rond het erf vormen lijnvormige dichte groenelementen die talloze vogelsoorten, kleine zoogdieren en insecten een schuilplaats, broedplaats en foerageerplaats bieden. De afwisseling van lagere en hoge hagen en de directe aansluiting op de lindenrijen, de hakhoutbosjes en de gevarieerde boerenerfinrichting, leidt tot ecologisch waardevolle gradiënten en overgangen. De hagen geven verbinding aan de verschillende landschapselementen op en rond het erf, waardoor het erf en directe omgeving leefgebied kunnen vormen voor talloze diersoorten.

6.3. Bloemrijke weiden

In de weide rond het boerenerf zullen drogere vormen van fauna- en kruidenrijke graslanden tot ontwikkeling worden gebracht. Daartoe worden deze ingezaaid (inzaaien van bloemen; gras ontwikkeld zich vanzelf). Door het natuurlijk reliëf in het terrein en beplanting (zie hiervoor), zullen gradiënten ontstaan tussen natte en drogere standplaatsen en zon- en schaduwplaatsen, waardoor als vanzelf ook een gradueel verloop in de plansoorten zal ontstaan.

Fauna- en kruidenrijk grasland omvat graslanden die kruidenrijk zijn, maar niet tot de schraallanden, vochtig hooiland, zilt grasland en overstromingsgrasland of glanshaverhooiland behoren. Immers is ter plaatse de bodem door historisch landbouwkundig gebruik te rijk aan nutriënten. De vegetatie kan gegeven de groeiomstandigheden behoren tot allerlei verbonden van graslandvegetaties; ondermeer kamgrasvegetaties of de meer algemene witbolgraslanden. Het grasland wordt extensief beheerd (zie hierna de paragraaf beheer en onderhoud). Het beheertype Fauna- en kruidenrijk grasland kan voorkomen op diverse bodems van vochtig tot droog en heeft doorgaans een (matig) voedselrijk karakter. Fauna- en kruidenrijk grasland komt in vrijwel alle landschapstypen voor. Toch is het areaal de laatste veertig jaar enorm afgenomen door de gangbare landbouwpraktijk: sterke bemesting gecombineerd met periodiek doodspuiten van de grasmat en opnieuw inzaaien met hoog productieve grasvariëteiten. Het nu in te zaaien kruidenrijk grasland zal een tijdelijk fase zijn. Na verloop van jaren zullen de benodigde abiotische omstandigheden voor schraallanden geleidelijk verbeteren en zal de natuurwaarden en zeldzaamheid van het grasland geleidelijk toenemen.

Fauna- en kruidenrijk grasland wordt bij een goede kwaliteit gekenmerkt door variatie in structuur en een kruidenrijke graslandbegroeiing die rijk is aan kleine fauna. Kenmerkende of bijzondere soorten van schralere beheertypen ontbreken grotendeels binnen Fauna- en kruidenrijk grasland, maar graslanden zijn vaak wel rijk aan minder zeldzame soorten. Het type is o.a. van belang voor vlinders en andere insecten, vogels en kleine zoogdieren.

Fauna

De toe te passen inheemse hagen, bomenrijen, solitaire bomen en bosjes, maar ook de droge fauna- en kruidenrijke graslanden en de boerenerven zijn waardevol als schuilgelegenheid, foerageergebied en migratielijnen in het landschap voor talloze diersoorten, zoals vogels, zoogdieren, insecten, vlinders etc. Binnen het boerenerf zullen aanvullende voorzieningen worden gerealiseerd die het rijke ecologische leven verdergaand versterken, zoals de plaatsing van enkele insecten- en bijenkasten, takkenrillen en ook zullen de bloembedden deels braak gehouden worden als open zand, met veel licht en warmte, voor meer variatie in bodem- en vegetatiestructuur; stijlrandjes en open zand voor aan zandbodem gebonden insectensoorten, zoals bijenwolf, heidezandbij, heideviltbij en graafwespen en hun parasieten.

7. Aanleg en beheer

De te realiseren aanplant zal als volgt worden aangebracht en beheerd:

7.1. Groen beukenhaag

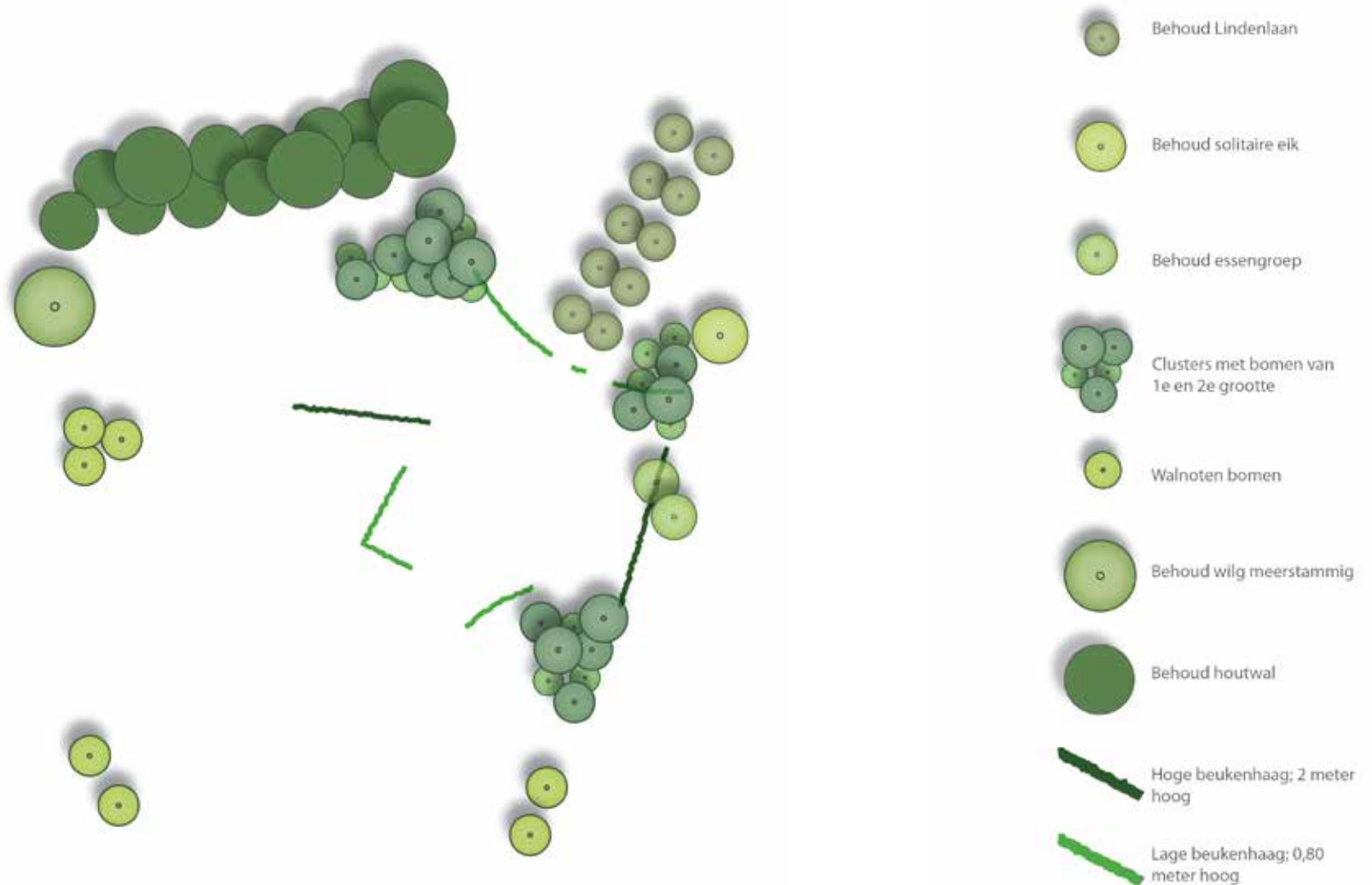
Plantverband van 4 planten per m (enkel rij). De onderlinge plantenafstand bedraagt 0,25 meter. De beukenhaag dient 2 keer per jaar gesnoeid te worden om de gewenste hoogte te handhaven.

7.2. Walnoten en gemengde bosjes met bomen eerste en tweede grootte

De bomen worden aangeplant met een diametermaat van minimaal 12-14. Tijdens de aanplant worden boompalen met boombanden aangebracht ten behoeve van een rechte stamgroei. Deze worden na 5 jaar verwijderd. De bomen worden jaarlijks gecontroleerd op afstervende takken. Het opkronen en de begeleidingssnoei wordt uitgevoerd door de onderste loten en takken te verwijderen t.b.v. de goede kroonvorming en bij de solitaire bomen in de weide te creëren zicht onder de bomen door. Bij eventuele uitval wordt de betreffende boom in het voorjaar vervangen.

7.3. Bijzaaien weidebloemen in weide

Eenvoudig middelhoog bloemrijk grasmengsel, bij te zaaien in de weide (graszode daartoe scheuren). De bloemenweide dient extensief begraasd te worden, danwel jaarlijks gemaaid te worden. In het begin twee maal per jaar maaien (met cyclomaaier of messenbalk ter bevordering van het natuurlijk uitzaaien) totdat de bloemen in meerderheid zijn ten opzichte van het gras. Maaisel enkele dagen laten liggen ter bevordering van zaad verspreiding. Vervolgens afharken en afvoeren. Maaien gebeurt in juni/ juli en september. Begrazing door schapen kan daarna plaatsvinden, in de nazomer, zodat de ecologische rijkdom maximaal tot ontwikkeling komt in voorjaar en zomer.

 **POUDEROYEN
TONNAER**